

§ 182

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Björn Månssonin toivomusponnosta ruotsinkielisten varhaiskasvatuspaikkojen varmistamisesta lähellä koteja

HEL 2020-013747 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Björn Månssonin toivomusponnosta, miten ruotsinkielisten varhaiskasvatuspaikkojen tarve voidaan varmistaa mahdollisimman lähellä koteja:

Palvelun järjestämistä ohjaavat lait

Varhaiskasvatuslain 6 §:n mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle omassa kotikunnassaan kotikuntalain (201/1994) mukaisesti. Lapsen varhaiskasvatuspaikan osoittamiseen vaikuttaa vallitseva lainsäädäntö ja Helsingissä päätetyt periaatteet. Varhaiskasvatuslain 4 luvun 17 §:n mukaan varhaiskasvatuspaikkaa on haettava viimeistään neljä kuukautta ennen varhaiskasvatuksen tarpeen alkamista tai heti kun varhaiskasvatuksen tarve on tiedossa. Päätös varhaiskasvatuspaikasta tehdään pääsääntöisesti viimeistään kuukautta ennen varhaiskasvatustarpeen alkamista. Huoltajan tulee ilmoittaa mahdollisimman pian, mutta viimeistään viikon kuluessa tiedon saamisesta, mikäli he eivät ota lapselle tarjottua varhaiskasvatuspaikkaa vastaan. Mikäli varhaiskasvatuksen tarpeen alkamisajankohta ei ole ollut ennakoitavissa varhaiskasvatuslain 17 §:n 2 momentin mukaisissa tilanteissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Palvelun järjestämistä ohjaavat strategiat ja kriteerit Helsingissä

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan ruotsinkielinen (15.9.2020 § 16) ja suomenkielinen jaosto (8.9.2020 § 34) ovat päättäneet lasten varhaiskasvatuspaikan myöntämisen perusteista, jotka astuivat voimaan 1.1.2021 alkaen. Samat varhaiskasvatuksen myöntämisen perusteet koskevat sekä ruotsinkielistä että suomenkielistä varhaiskasvatusta.

Kaikille varhaiskasvatukseen oikeutetuille osoitetaan paikka mahdollisuuksien mukaan huoltajan esittämistä toiveista. Huoltaja esittää hakemuksessa yhdestä kolmeen hakutoiveita varhaiskasvatuksen toimipaikkoihin. Perhe voi hakutoiveilla esittää toiveensa sijoittumisesta muuhun kuin kotoa lähimpään toimipaikkaan tai esimerkiksi muun kieliin toimintaan. Jos hakutoiveita ei pystytä toteuttamaan, lapselle

myönnetään tarkoituksenmukainen paikka kotia lähimpänä olevaan varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, huomioiden varhaiskasvatuksen toimipaikkojen paikkatilanne. Varhaiskasvatuslain 5 §:n 1 ja 4 momentin mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon kodin sijainti ja liikenneyhteydet. Lyhimmän matkan arvioinnissa huomioidaan perheen mahdollisten muiden lasten sijoittuminen muihin varhaiskasvatuksen toimipaikkoihin. Matkan arvioinnissa käytetään HSL:n reittioppaan mukaista lyhintä kävely tai julkisen liikenteen matkaa lapsen kotoa varhaiskasvatuksen toimipaikkaan.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla seurataan päiväkotimatkojen matka-aikojen ja etäisyyksien keskiarvoja. Seuranta tehdään otantana varhaiskasvatusalueittain kaksi kertaa vuodessa. Matka-ajan keskiarvo kotoa lapsen varhaiskasvatuspaikkaan oli ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa sekä keväällä että syksyllä 2020 noin 15,3 minuuttia. Etäisyys kotoa varhaiskasvatuspaikkaan oli keskimäärin 1,68 km. Huomioiden, että ruotsinkielinen palveluverkko on harvempi kuin suomenkielinen, keskimääräinen matka-aika voi osalla asiakkaista olla pidempi kuin suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuspalvelujen nykytilanne

Varhaiskasvatuslain 35 § 3. momentin ja Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta mukaan ryhmien muodostamisessa otetaan huomioon henkilöstön mitoittamiseen sekä ryhmien enimmäiskokoon liittyvät säännökset. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Ryhmien muodostamisessa otetaan huomioon hakijat toimintakauden aikana, jotta sekä lapsen etu, että lähipalvelu voidaan toteuttaa. Vuoden 2021 aikana ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan 2 313 lasta. Huoltajat hakevat varhaiskasvatuspaikkoja pitkin vuotta. Suurin tarve varhaiskasvatuspaikoihin sijoittuu kuitenkin elokuulle. Tuolloin myös paikkoja vapautuu enemmän suhteessa muihin kuukausiin. Suuri vaihtuvuus johtuu siitä, että esiopeusikäiset siirtyvät pääosin päiväkodeista lähiesikouluun omalla oppilaaksiottoalueellaan. Huomioitavaa on, että uudet hakijat ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ovat pääosin alle kolmevuotiaita, mikä tarkoittaa suurempaa henkilöstötarvetta ja osin myös suurempaa tilatarvetta. Suurin osa varhaiskasvatuspaikoista täyttyy elokuussa, jolloin tarve on suurin. Lapsen täyttäessä kolme vuotta vapautuu lapsiryhmässä paikkoja. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa aloittaneiden lasten määrä oli vuoden 2019 elokuussa 354 lasta. Näistä 236 lasta olivat alle kolmevuotiaita, eli 67 % ja 68 % elokuussa 2020. Tammi-

kuussa varhaiskasvatukseen tulijoista alle kolmevuotiaiden osuus on kehittynyt vuosien 2019–2021 aikana 64 %–94 %.

Vuonna 2019 ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa noin 93,5 prosenttia sai paikan toivottuna ajankohtana joko ensisijaisen toiveen mukaiseen päiväkotiin tai halutulle alueelle. Lapsista 2,5 prosenttia sai paikan toivottuna ajankohtana muulta alueelta. Neljä prosenttia hakijoista ei joko saanut haluamaansa paikkaa toivekuukautena tai sai paikan aiemmin tai hakemus raukesi muusta syystä. Vastaavaa vuoden 2020 tilastoa ei ole vielä saatavilla.

Taloudelliset vaikutukset

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta vuonna 2020 yksikkökustannuksen kehitys ja sen keskimääräiset nettomenot (euroa/lapsi) olivat 12 557 euroa. Keskimääräiset nettomenot (euroa/lapsi) suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa olivat 10 747 euroa vuonna 2020. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ei ole mahdollista pitää varhaiskasvatuspaikkoja vapaana, jotta pystyttäisiin aina takaamaan kaikille paikka lähipäiväkodista, koska taloudelliset resurssit eivät tätä mahdollista. Palveluverkkoa suunniteltaessa ja tarkasteltaessa käytetään väestöennusteita. Huomioitavaa on, että yksikkökustannukset ovat suuremmat laajuudeltaan pienemmissä päiväkodeissa, joissa synergiaetuja ei saada samaan tapaan kuin laajuudeltaan suuremmissa päiväkodeissa.

Periaate lapsen edusta ja opinpolun jatkumosta

Varhaiskasvatuslain 4 §:n ja 5 §:n mukaan varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Varhaiskasvatusta on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä. Helsingin kaupunkistrategian mukaan ruotsin- ja suomenkielinen varhaiskasvatus sekä perusopetus ovat vetovoimaisia lähipalveluita. Varhaiskasvatuspaikan myöntämisessä huomioidaan lapsen opinpolun jatkuminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja perusopetukseen sekä lähipäiväkoti- ja lähikouluperiaate. Lapsen lähipäiväkotia määriteltäessä huomioidaan myös lapsen kodin ja varhaiskasvatuspaikan sijainti sekä liikenneyhteydet.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Niclas Grönholm, ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja, puhelin: 310 86225
niclas.gronholm(a)hel.fi

Liitteet

23.03.2021

Asia/17

1 Månsson Björn, toivomusponsi, Kvsto 9.12.2020 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 31.3.2021 mennessä valtuutettu Björn Månssonin toivomusponnosta miten ruotsinkielisten päivähoitopaikkojen tarve voidaan varmistaa mahdollisimman lähellä koteja.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Niclas Grönholm, ruotsinkielisen palvelukokonaisuuden johtaja, puhelin: 310 86225
niclas.gronholm(a)hel.fi

Liitteet

1 Månsson Björn, toivomusponsi, Kvsto 9.12.2020 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano